

UZASADNIENIE

Powód Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. w pozwie postępowaniu nakazowym z dnia 4 czerwca 2014 roku, skierowanym przeciwko M. F. (1) i M. F. (2), wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty, że pozwani mają zapłacić solidarnie powodowi kwotę 129.088,90 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 22 lutego 2013 roku do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania nakazowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że w ramach udzielonego pozwanym kredytu przez (...) Bank S.A. z siedzibą w W. została zawarta (...) Umowa (...) z dnia 25 maja 2007 roku o ochronie ubezpieczeniowej na wypadek braku spłaty części kredytu hipotecznego przez pozwanych. Pozwani nie wykonali zobowiązań wynikających z umowy kredytowej, w związku z czym powód w toku postępowania likwidacyjnego wypłacił na rzecz banku odszkodowanie.

/pozew k. 3-6/

Nakazem wydanym w postępowaniu upominawczym w dniu 17 czerwca 2014 roku w sprawie o sygn. akt II Nc 128/14 Sąd nakazał pozwanym M. F. (1) i M. F. (2), aby zapłacili solidarnie powodowi Towarzystwu (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 129.088,90 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 22 lutego 2013 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 5.231 zł tytułem kosztów procesu.

/nakaz zapłaty k. 59/

W sprzeciwie od nakazu zapłaty z dnia 14 lipca 2014 roku pozwany M. F. (2) zaskarżył sprzeciw w całości, wskazując, że nie podpisywał żadnej umowy z firmą ubezpieczeniową Towarzystwem (...) S.A., natomiast taką umowę zawarła ze stroną powodową abuzywnie (...) Bank S.A. przy umowie kredytowej, którą podpisywali pozwani.

/sprzeciw od nakazu zapłaty k. 66-67/

W zarzutach od nakazu zapłaty z dnia 22 lipca 2014 roku pozwana M. F. (1) wniosła o oddalenie powództwa skierowanego wobec niej, powołując się na art. 5 k.c.. Ponadto wskazała, że nie została należycie poinformowana o „mechanizmie” działania ubezpieczenia udzielonego przez stronę powodową.

/sprzeciw od nakazu zapłaty k. 71-72/

Postanowieniem z dnia 18 listopada 2014 roku Sąd odrzucił sprzeciw pozwanego M. F. (2) od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 17 czerwca 2014 roku.

/postanowienie k. 199/

Na rozprawie w dniu 12 lutego 2016 roku pełnomocnik pozwanej wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Wnosił także o nieobciążanie pozwanej kosztami procesu.

/protokół rozprawy z 12.02.2016 r. – k. 307v. – 00:01:57/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Na podstawie (...) Umowy (...) nr (...) z dnia 25 maja 2007 roku zawartej pomiędzy Towarzystwem (...) S.A. z (...) Bankiem S.A. z siedzibą w W. towarzystwo ubezpieczeń objęło ochroną ubezpieczeniową spłatę kredytów lub pożyczek zgłoszonych przez (...) Bank S.A. do ubezpieczenia, w części odpowiadającej niskiemu wkładowi, jeżeli kwota niskiego wkładu zgłaszana do ubezpieczenia nie przekracza 500.000 zł lub równowartości tej kwoty wyrażonej w innych

walutach, w których bank udziela kredytu lub pożyczki, po kursie kupna według tabeli kursowej (...) Banku S.A, obowiązującym dla danej waluty w dniu uruchomienia kredytu/pożyczki.

Ochrona ta polegała na likwidowaniu szkód w postaci niespłaconych przez kredytobiorcę lub pożyczkobiorcę do dnia okres wypowiedzenia należności banku w tytułu objętej ochroną ubezpieczeniową spłaty kredytu lub pożyczki, którego warunki zostały wypowiedziane przez bank.

W oparciu o w/w umowę Towarzystwo (...) S.A. zobowiązało się do udzielenia bankowi ochrony ubezpieczeniowej na wypadek braku spłaty kredytów i pożyczek w części odpowiadającej niskiemu wkładowi zawartych zgodnie z regulacjami kredytowymi obowiązującymi w banku.

/§1 ust. 4 pkt 16, § 2 ust. 1, § 5 ust. 1 umowy ubezpieczenia nr (...) k. 131-150/

W dniu 23 października 2008 roku M. F. (1) i M. F. (2) zawarli z (...) Bankiem S.A. z siedzibą w W. Oddział (...) w Ł. umowę nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem (...).

/umowa nr (...) k. 20-28/

Prawnym zabezpieczeniem kredytu było m.in. ubezpieczenie niskiego wkładu własnego kredytu w (...) S.A. na 36 – miesięczny okres ubezpieczenia. Jeżeli z upływem 36 miesięcy okresu ubezpieczenia nie nastąpiłaby spłata zadłużenia objętego ubezpieczeniem, ani inne zdarzenie kończące okres ubezpieczenia, ubezpieczenia podlegało automatycznemu przedłużeniu, przy czym łączny okres ubezpieczenia nie mógł przekroczyć 180 miesięcy, licząc od miesiąca, w którym nastąpiła spłata kredytu. Kredytobiorca upoważnił bank do pobierania środków tytułem zwrotu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego w wysokości 3,5% kwoty kredytu objętej ubezpieczeniem, tj. 4.200 zł oraz zwrotu kosztów z tytułu automatycznego przedłużenia rachunku bez odrębnej dyspozycji. Kwota kredytu objęta ubezpieczeniem została ustalona na 120.000 zł.

/umowa nr (...) k. 20-28/

W trakcie podpisywania umowy kredytowej M. F. (1) i M. F. (2) nie udzielono informacji, że ktokolwiek może wystąpić wobec nich z roszczeniem z tytułu umowy ubezpieczenia.

M. F. (1) i M. F. (2) w latach 2008 – 2010 opłacali składki w związku z umową ubezpieczenia. Środki pieniężne wpłacane były przez nich na konto, z którego pobierano raty kredytu.

/zeznania pozwanej protokół rozprawy z 08.12.2015 r. – 297v. – 00:05:32/

W momencie zawierania umowy kredytowej M. F. (1) i M. F. (2) byli zgodnym małżeństwem. Obecnie pomiędzy pozwaną i jej mężem orzeczony jest rozwód z winy M. F. (2). Wyrok jest nieprawomocny.

M. F. (2) zaprzestał spłacania rat kredytu, pozwana spłacała raty, ale ich wysokość przewyższała jej dochody.

/zeznania pozwanej protokół rozprawy z 08.12.2015 r. – 298 – 00:12:51, 00:16:43/

Z uwagi na to, że M. F. (1) i M. F. (2) nie wykonywali zobowiązań wynikających z umowy kredytowej, pismem z dnia 16 grudnia 2011 roku bank wypowiedział im umowę kredytu i postawił kredyt w stan natychmiastowej wymagalności.

/wypowiedzenia umowy k. 29, 32, potwierdzenia nadania k. 31, 33/

W dniu 21 lutego 2012 roku (...) Bank S.A. zwrócił się do strony powodowej o wypłatę odszkodowania w tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu w kredycie hipotecznym udzielonego M. F. (1) i M. F. (2).

/formularz zgłoszenia szkody k. 35-36/

Decyzją z dnia 26 lipca 2012 roku Towarzystwo (...) S.A przyznało i wypłaciło na rzecz (...) Banku S.A. odszkodowanie w wysokości 125.787,83 zł za szkodę związaną z niespłaceniem przez kredytobiorców M. F. (1) i M. F. (2) umowy kredytu nr (...)/

/decyzja k. 37, polecenie wypłaty odszkodowania k. 38/

Pismem z dnia 22 sierpnia 2012 roku (...) Bank S.A. zwrócił się do powoda o zapłatę odszkodowania z tytułu należnych odsetek za okres od dnia zgłoszenia szkody do dnia wypłaty odszkodowania.

/pismo k. 39/

Decyzją z dnia 7 września 2012 roku Towarzystwo (...) S.A przyznało i wypłaciło na rzecz (...) Banku S.A. odszkodowanie w wysokości 3.301,07 zł.

/decyzja k. 40, polecenie wypłaty odszkodowania k. 42/

W pismach z dnia 13 lutego 2013 roku powód wezwał M. F. (1) i M. F. (2) do zapłaty kwoty 129.088,90 zł tytułem wypłaconego przez powoda na rzecz banku odszkodowania w terminie nieprzekraczalnym do 21 lutego 2013 roku.

/wezwania do zapłaty k. 44, 47, 50, 53,56, dowody nadania k. 46, 49, 52, 55, 58/

M. F. (1) i M. F. (2) nie zapłacili powodowi żądanej przez niego kwoty.

/okoliczność bezsporna/

W dniu 14 sierpnia 2015 roku pełnomocnik pozwanej wystąpił do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich o wyrażenie swojego poglądu w przedmiotowej sprawie oraz o zwrócenie się przez Rzecznika do Sądu Najwyższego o udzielenie odpowiedzi na następujące pytanie: „Czy regres powinien być możliwy w sytuacjach, kiedy to ochronę ubezpieczeniową w związku z ryzykiem braku spłaty kredytu finansował sam kredytobiorca”.

/pismo k. 272-276/

Dokonując ustaleń faktycznych, Sąd oparł się na powołanych dowodach z dokumentów i zeznaniach pozwanej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo podlegało uwzględnieniu w całości.

Podstawę dochodzonego przez powoda roszczenia stanowi art. 828 § 1 k.c., zgodnie z którym jeżeli nie umówiono się inaczej, z dniem zapłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela roszczenie ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzi z mocy prawa na ubezpieczyciela do wysokości zapłaconego odszkodowania. Jeżeli zakład pokrył tylko część szkody, ubezpieczającemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniem ubezpieczyciela.

Przepis art. 828 k.c. zawiera regulację regresu ubezpieczeniowego, jako jednej z postaci wstąpienia w prawa zaspokojonego wierzyciela, o których mowa w art. 518 § 1 pkt 4 k.c., przy czym przejście roszczenia na ubezpieczyciela następuje z mocy prawa. Różnica między wstąpieniem w prawa zaspokojonego wierzyciela a nabyciem wierzytelności przez przelew polega między innymi na tym, że w pierwszym przypadku ubezpieczyciel staje się wierzycielem dopiero w momencie zapłaty odszkodowania, gdy tymczasem cesjonariusz nabywa wierzytelność w momencie zawarcia umowy (chyba że strony inaczej postanowiły), oraz na tym, że cesjonariusz nabywa całą wierzytelność bez względu na wysokość świadczenia wzajemnego; osoba trzecia nabywa wierzytelność tylko do wysokości dokonanej zapłaty (B. Błażejczak, Czy Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny jest poborcą nienależnych świadczeń?, Palestra 1994, z. 5–6, s. 68).

Ubezpieczyciel, który zaspokoił roszczenie ubezpieczeniowe, jest uprawniony do dochodzenia w drodze regresu zwrotu wypłaconego odszkodowania od osoby ponoszącej odpowiedzialność cywilną. Istota tego regresu polega na zmianie wierzyciela w stosunku zobowiązaniowym między poszkodowanym a osobą odpowiedzialną za szkodę przez wejście ubezpieczyciela w miejsce poszkodowanego, a następnie na realizacji roszczenia. Roszczenie regresowe ubezpieczyciela ma zatem charakter pochodny, zależny od istnienia zobowiązania, z tytułu którego może być wykonywane (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 8 lipca 2015 roku o sygn. akt I ACa 224/15).

Z przedstawionej przez stronę powodową (...) Umowy (...)nr (...) z dnia 25 maja 2007 roku zawartej pomiędzy Towarzystwem (...) S.A. z (...) Bankiem S.A. wynika, że strona powodowa objęła ochroną ubezpieczeniową spłatę kredytów zgłoszonych do ubezpieczenia, w części odpowiadającej niskiemu wkładowi, tj. różnicy pomiędzy wymaganym wkładem własnym kredytobiorcy a wkładem wniesionym faktycznie przez kredytobiorcę.

Z kolei w oparciu o zawartą w dniu 23 października 2008 roku przez pozwaną i jej męża z (...) Bankiem S.A. umowę nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznym (...) spłata kredytu w zakresie niskiego wkładu własnego kredytobiorców została objęta ochroną ubezpieczeniową udzieloną bankowi przez powodowe towarzystwo ubezpieczeń z uwagi na to, że pozwana i jej mąż nie dysponowali tzw. wkładem własnym. Zgodnie z zawartą umową kredytową strona powodowa ubezpieczyła spłatę kwoty 120.000 zł i otrzymała od (...) Banku S.A. składkę w wysokości 4.200 zł.

Bezsporne w sprawie jest to, że M. F. (1) i M. F. (2) w 2011 roku zaprzestali spłacać raty kredytu. A zatem wskutek zaistnienia zdarzenia ubezpieczeniowego (...) Bank S.A zwrócił się do powoda o wypłatę odszkodowania z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu w kredycie hipotecznym udzielonego M. F. (1) i M. F. (2). Ostatecznie po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego w oparciu o decyzje z dnia 26 lipca 2012 roku i 7 września 2012 roku wypłaciło (...) Bankowi S.A. odszkodowanie w łącznej wysokości 129.088,90 zł.

Stosownie do uregulowań zawartych w art. 828 § 1 k.c. ubezpieczyciel nabywa to samo roszczenie, które przysługiwało ubezpieczonemu przez sam fakt zapłaty odszkodowania. Natomiast roszczenie przysługujące ubezpieczonemu przeciwko sprawcy szkody przechodzi w granicach wypłaconego odszkodowania na ubezpieczyciela (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2008 roku o sygn. akt II CSK 527/07).

Mając na uwadze zgromadzony materiał dowodowy, a przede wszystkim (...) Umowę (...)nr (...) z dnia 25 maja 2007 roku i zobowiązanie, z którego roszczenie regresowe ubezpieczyciela może być wykonywane, jak również umowę nr (...) o kredyt hipoteczny z dnia 23 października 2008 roku, należy przyjąć, że wskutek zapłaty przez towarzystwo ubezpieczeń odszkodowania (...) Bankowi S.A. strona powodowa nabyła roszczenie przeciwko sprawcy szkody, tj. pozwanej i jej mężowi, w granicach wypłaconego odszkodowania. Wobec powyższego roszczenie powoda wobec pozwanej o zapłatę kwoty 129.088,90 zł zasługuje na uwzględnienie.

Powołany przez M. F. (1) art. 5 k.c. nie może mieć zastosowania w rozpoznawanej sprawie. Z treści tego przepisu wynika, że nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. Art. 5 k.c. ma na celu zapobieganie stosowaniu prawa w sposób, który prowadzi do wywarcia skutków niemoralnych albo rozmiągających się zasadniczo z założeniem jego ustanowienia. W ocenie Sądu stronie powodowej nie można zarzucać działania niezgodnego z zasadami współzycia społecznego, bowiem występuje ona z roszczeniem regresowym wobec pozwanej w związku z zawartą wcześniej przez towarzystwo ubezpieczeń z bankiem umową ubezpieczenia na wypadek, gdyby M. F. (1) i M. F. (2) nie wywiązali się z zobowiązań wynikających z umowy kredytowej, którą zawarli z (...) Bankiem S.A., tj. zaprzestali spłacać raty kredytu. Taka sytuacja miała miejsce, powodowe towarzystwo ubezpieczeń wypłaciło bankowi odszkodowanie i wystąpiło do kredytobiorców o jego zwrot.

Poza tym pozwana przed podpisaniem umowy kredytowej miała możliwość przeanalizowania jej treści, w tym § 3 odnoszącego się do zabezpieczenia prawnego kredytu. Ostatecznie podpisała wraz z mężem umowę kredytową, a na skutek konfliktu małżeńskiego kredytobiorcy po kilku latach od zawarcia umowy zaprzestali płacenia rat kredytu.

Z kolei powoływanie się przez pozwaną na zawartą w umowie kredytowej klauzulę abuzywną, która polegać miała na narzuceniu M. F. (1) obowiązku zrefundowania bankowi składki ubezpieczeniowej, nie ma znaczenie w rozpoznanej sprawie, bowiem zarzut ten dotyczyć może roszczenia pozwanej wobec banku jako strony umowy kredytowej. Natomiast powód swoje roszczenie wywodzi z umowy ubezpieczeniowej zawartej pomiędzy Towarzystwem (...) S.A. z (...) Bankiem S.A., a nie z umowy kredytowej, w której zawarty jest – zdaniem pozwanej - zapis stanowiący klauzulę niedozwoloną.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd uwzględnił powództwo i zasądził od pozwanej M. F. (1) na rzecz powódki Towarzystwa (...) S.A. w W. kwotę 129.088,90 zł.

Od odsetkach ustawowych od zasądzonej kwoty Sąd orzekł na podstawie 481 § 1 k.c. k.c., uwzględniając upływ terminu wskazanego w wezwaniu do zapłaty.

M. F. (1) i M. F. (2) nie wykonali zobowiązań wynikających z umowy kredytowej, dlatego ich odpowiedzialność jest solidarna w oparciu art. 366 § 1 k.c. W związku z tym Sąd ustalił, że pozwana odpowiada solidarnie z pozwanym M. F. (2), zobowiązanym w nakazie zapłaty w postępowaniu upominawczym, wydanym przez Sąd Okręgowy w Łodzi II Wydział Cywilny z dnia 17 czerwca 2014 roku sygn. akt II Nc 128/14.

O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o art. 102 k.p.c. i przewidzianą w nim zasadę słuszności, której istota sprowadza się do tego, że w wypadkach szczególnie uzasadnionych Sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej kosztami w ogóle. W niniejszej sprawie pozwana przegrała sprawę w całości, jednakże Sąd, biorąc pod uwagę jej sytuację majątkową, ponoszenie kosztów utrzymania syna, zadłużenie kredytowe, doszedł do przekonania, że po stronie pozwanej zachodzą okoliczności pozwalające na wyjątkowe odstępianie od ogólnych reguł rządzących problematyką kosztów procesu.